

Pöytäkirja

25.6.2024

VN/9952/2024
VN/9952/2024-VM-39**Ensisijaisesti digitaalisen viranomaisviestinnän lainsäädäntötyöryhmän 2. kokous**

Aika	17.6.2024 klo 13.00-14.50
Paikka	Microsoft Teams
Läsnä	
Eerika Majamaa	erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Elena Vigren	johtava asiantuntija, Verohallinto
Emilia Laitala	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
Eveliina Uusitalo	ylitarkastaja, liikenne- ja viestintäministeriö (sijaistaa Fanni Thessleriä)
Jari Taipale	erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Juho-Antti Jantunen	hallitusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kari Hämäläinen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Kirsi Lamberg	juristi, Suomen Kuntaliitto
Miikka Hiltunen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Minna Lohtander	erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Noora Kallio	lakiasiaainjohtaja, Digi- ja väestötietovirasto
Päivi Anttila	hankekoordinaattori, valtiovarainministeriö
Santtu Viiman	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Siiri Krakau	hankeassistentti, valtiovarainministeriö, sihteeri
Teija Hautera	johtava asiantuntija, Kansaneläkelaitos
Tia Möller	yksikönpäällikkö, oikeusministeriö, varapuheenjohtaja

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.01. Työryhmän uusi jäsen esittäytyi: Miikka Hiltunen, oikeusministeriö. To-dettiin osallistujat. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom edustajaa kokouksessa sijaistaa Eveliina Uusitalo. Käytiin läpi asialista ja hyväksyttiin se.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Esiselvitysmuistion läpikäynti

Puheenjohtaja kävi läpi esiselvitysmuistion keskeistä sisältöä ja tunnistettuja sääntelytarpeita. Muistio on toteutettu yhteistyössä valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön asiantuntijoiden kanssa ja sen on tarkoitus toimia pohjana säädösvalmistelulle.

Suomi.fi –tunnistus edellytyksenä Suomi.fi-viestien käyttöönottoon:

- Keskusteltiin Suomi.fi-tunnistuksen käytöstä edellytyksenä Suomi.fi-viestit-tilin luomiseksi.
- Keskustelussa korostettiin erityisesti informoinnin ja viestinnän merkitystä keskeisenä asiana, kun jatkossa henkilölle luotaisiin viranomaisaloitteisesti Suomi.fi-viestit-tili. Informointi on suunniteltava alusta loppuun saakka niin, että siinä huomioidaan koko palvelun elinkaari käyttäjän näkökulmasta (ml. Suomi.fi-viestit-tilin luominen, mahdollinen käytön lopettaminen sekä mahdollinen paluu Suomi.fi-viestien pariin). Informoinnissa on huomioitava erityisesti ne ihmiset, jotka eivät osaa käyttää Suomi.fi-viestejä tai kykene vastaanottamaan viestejä sähköisessä muodossa. Keskusteltiin myös ennen lain voimaantuloa tehtävän ennakkollisen viestinnän tarkeydestä hankkeelle. Hankkeen viestintään liittyvät asiat kuuluvat Digi ensin -ohjelmaan ja myös Digi- ja väestötietovirasto osallistuu viestinnän suunnitteluun.
- Käytiin keskustelua alustavasta sääntelymallista. Todettiin, että kokonaisarvioinnin perusteella esivalmistelussa on päädytty ratkaisuun, jossa sähköisessä tiedoksiannossa hyödynnettäisiin erityisesti Suomi.fi-viestejä. Suomi.fi-viestit on olemassa oleva, toimiva ja keskitetty ratkaistu, jota viranomaisten tulisi jo voimassa olevan lainsäädännön perusteella käyttää. Sähköiset tiedoksiannot voisi jatkossa toimittaa Suomi.fi-viesteihin ilman erillistä henkilön suostumusta. Muuta sähköistä tiedoksiantotapaa kuin Suomi.fi-viestejä käytettäessä sähköinen tiedoksianto perustuisi voimassa olevan lain tapaan suostumukseen.
- Keskustelussa nostettiin myös eurooppalaisen digitaalisen identiteettilompakon yhteys digitaalisen viestinnän ensisijaisuuteen ja onko sen mahdolliset vaikutukset otettu huomioon. Puheenjohtaja totesi, että molemmat lainsäädännöt ovat valtiovarainministeriön JulkICT-osastolla valmistelussa. eIDAS-säädösvalmistelulla ei ole välitöntä yhteyttä tähän hankkeeseen, mutta hankkeiden osalta valmistelu pidetään synkronoituna, mikäli tunnistetaan yhteyksiä hankkeiden välillä.

Herätteen merkitys:

- Keskusteltiin Suomi.fi-viestistä lähetettävän herätteen merkityksestä jatkossa.
- Sääntelymallissa lähtökohtana olisi, että henkilölle lähetetään heräte Suomi.fi –viestistä henkilön ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. On kuitenkin arvioitava, voidaanko tiedoksianto lähettää, mikäli erillistä heräteyhteystietoa ei ole ilmoitettu. Kaikilla ei esimerkiksi ole sähköpostiosoitetta käytössään tai on mahdollista, ettei henkilö ei syystä tai toisesta halua lisätä heräteyhteystietoa. Keskustelussa nostettiin esille myös, että aukotonta tietoa siitä, että heräte on mennyt perille, ei voida saada, mikäli se toimitetaan esimerkiksi sähköpostitse, koska kyseessä on kolmannen osapuolen palvelu.
- Tiedoksisaantiajankohdan osalta muistiossa lähtökohdaksi on katsottu, että tavallisen sähköisen tiedoksiannon osalta tiedoksiannon ajankohta perustuisi jatkossakin voimassa olevan lain tapaan tiedoksianto-olettamaan, jolloin tiedoksiannon katsottaisiin asiointilain 19 §:n mukaan tapahtuneen kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Vastaavasti voimassa olevan asiointilain 18 §:n mukainen todisteellinen sähköinen tiedoksiantotapa on tarkoitus säilyttää, jolloin tiedoksianto tapahtuu, kun henkilö on noutanut asiakirjan. Aiheesta kuitenkin jatketaan vielä keskustelua myöhemmin hankkeen edetessä.

Mahdollisuus kieltäytyä sähköisestä tiedoksiannosta (opt out):

- Esivalmistelussa on tunnistettu, että kieltäytyminen Suomi.fi-viestien käyttämisestä ja sähköisten tiedoksiannon vastaanottamisesta olisi perusteltua toteuttaa siten, että kieltäytyminen perustuisi henkilön tekemään ilmoitukseen, eikä siihen liittyisi viranomaisen harkintavaltaa. Keskustelussa nostettiin, että kieltäytyminen sähköisestä tiedoksiannosta on keskeistä järjestää mahdollisimman helpolla tavalla, jotta siihen kykenevät myös ne henkilöt, joilla on heikommat digitaidot tai heikko kielitaito.

- Vaihtoehtoisena tapana ns. kevyelle ilmoitusmenettelylle pohdittava myös hakemusmenettelyä, jolloin tulisi esittää perustelut, miksi henkilö kieltäytyy sähköisestä tiedoksiannosta. Tällöin asian ratkaiseminen perustuisi viranomaisen harkintaan, ja tällaiselle päätökselle tulisi varata myös muutoksenhakumahdollisuus. Hakemusmenettelyn on esivalmistelussa arvioitu olevan paitsi hallinnon asiakkaan, myös viranomaisen näkökulmasta tarpeettoman raskas.

Suomi.fi-viestien käyttövelvoitteen tarkentaminen:

- Keskustelussa korostettiin informaatio-ohjauksen merkitystä. Suomi.fi –viestien hyödyntäminen on viranomaisten näkökulmasta ollut ainakin jossain määrin epäselvää, minkä vuoksi esiselvitysmuistiossa on arvioitu tarvetta selkeyttää lain tasolla Suomi.fi -viestien käyttövelvoitetta. Keskustelussa tuotiin esille, että erilaisiin käyttötapauksiin olisi hyvä suhtautua sallivasti. Tällä hetkellä viranomaiset käyttävät Suomi.fi-viestejä sähköisessä tiedoksiannossa ainakin kahdella eri tavalla: asiakirja lähetetään suoraan Suomi.fi –viesteihin tai vaihtoehtoisesti asiakirja sijaitsee asiointipalvelussa ja Suomi.fi –viesteihin lähetetään ilmoitus asiakirjan saapumisesta asiointipalveluun. Tarkennettiin myös, ettei tarkoituksena ole, että virastojen tulisi muuttaa omia asiointipalveluja merkittävästi tai, että heille syntyisi kustannuksia.

Alaikäiset:

- Alaikäisten osuus väestöstä on merkittävä. Alaikäisten osalta on pohdittava, onko myös alaikäisiä perusteltua ottaa mukaan valmisteltavan velvoittavan lainsäädännön piiriin vai ei. Esimerkiksi Tanskassa yli 15-vuotiaiden luonnollisten henkilöiden tulee lähtökohtaisesti käyttää digitaalista postilaatikkoo.

Yksityiset digipostipalvelun tarjoajat:

- Perustuslain 124 §:n kannalta merkityksellinen asia, joka tulee arvioida huolellisesti.

Hyväksyttiin muistio säädösvalmistelun pohjaksi.

4. Erityislainsäädännön selvitys

Jari Taipale esitteli erityislainsäädännön selvitystä. Käytiin läpi selvityksen tilanne ja suunnitelma jatkotyöstämisestä. Keskusteltiin erityislainsäädäntöön liittyvistä näkökulmista. Otettiin tiedoksi jatkosuunnitelmat.

5. Alustava työsuunnitelma syksyille

Puheenjohtaja kävi lyhyesti läpi syksyn työsuunnitelmaa.

6. Muut asiat

- Tiedoksi DVV:n järjestämä Suomi.fi –viestien esittely –tilaisuus keskiviikkona 19.6.

7. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 14.55.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi